

PROFESSIONAL TA'LIMDA ANDRAGOGIK TA'LIMNING RIVOJLANISHI

Yuldashev Javlonbek Maxsetovich

*Xo'jayli xizmat ko'rsatish va servis texnikumi Ishlab chiqariq
ta'limi bo'yicha direktor o'rinbosari*

Seytmuratova Xilola Xudaybergenovna

Xo'jayli xizmat ko'rsatish va servis texnikumi psixologi

ANNOTATSIYA

Ush bu maqolada Andragogika, o'rta maktab va oliy ta'lim tizimlaridan farqli ravishda, yetishkan o'quvchilar uchun ta'limning tashkil etilishini va olib borishini, o'quvchilar o'zgaruvchan talablarini hisobga olgan ilmiy va pedagogik konseptsiyadir. Andragogik ta'lim, yetishkan o'quvchilarga mo'ljallangan, shaxsiy rivojlanishlarini ko'rsatish, tajriba olish va yangi bilimlarni o'rganishga yo'naltirilgan texnologiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: konseptsiya, pedagogik, texnik, anketa, portfoliolash, mentorlik, forum.

Andragogik ta'limda o'qituvchi, o'quvchilarning tajribalarini, talablarini va maqsadlarini aniqlab olishni hedef qiladi. O'quvchilarning shaxsiy maqsadlari, qiziqishlari va o'rganishga qaratilgan maqsadlari texnik jarayonlar orqali aniqlanib, darslar shunday mo'ljallangan bo'ladi. O'quvchilarning murojaatlarini aniqlash, andragogik ta'limda muhim amallardan biridir. O'quvchilar o'zlarining talablarini, maqsadlarini va qiziqishlarini aniqlash, ta'lim jarayonini shakllantirish, darslarni o'rganish usullarini tanlash va o'quvchilarni faol qatnashishga oshirishga yordam bermoqda. Bu jarayon quyidagi bosqichlardan o'tkaziladi:

Muloqotlar va Anketalash: O'quvchilar bilan o'qituvchilar o'rtasida muloqotlar va anketalash orqali o'quvchilarning shaxsiy qobiliyatlarini, maqsadlarini, qiziqishlarini va talablarni aniqlash mumkin. Muloqotlar, murojaatlar va anketalar arqan-da o'quvchilar bilan birevlidir.

Portfoliolash va Baholash: O'quvchilarning o'zlarining ta'limdagi rivojlanishini ko'rsatadigan portfoliolarni yaratish, ularning yozib boradigan ishlari, proyektlari, dars natijalari va o'zlarini o'rganish yo'nalishlari to'g'risida baholash foydali bo'ladi. Bu, o'quvchilarning o'zlarini nazorat qilishda va o'zlarining rivojlanishini tushunishda yordam bermoqda.

Mentorlik va Ko'rgazma Muloqotlar: O'qituvchilar, o'quvchilarni o'zlariga birorta mentor sifatida tanishib, ularning murojaatlarini va o'zlarini o'zgartirish yo'li bilan bog'liq masalalarda ko'rgazma muloqotlar o'tkazishadi.

Tadbir va Forumlar: O'quvchilar o'zlarining qiziqishlarini va talablari aniqlash uchun tadbirlar va onlayn forumlar tashkil etish foydali bo'ladi. Bu yerda o'quvchilar o'z fikrlarini bayon etishadi, yangi bilimlarni o'rganish uchun maslahatlashishadi.

Shaxsiy Maqolalar va Yozuvlar: O'quvchilarning shaxsiy maqolalari, yozuvlari va ko'ngillari tahlil qilinib, ularning talablari va qiziqishlarini tushuntirishga yordam bera olishadi.

Tajribali Mashg'ulotlar: Amaliy mashg'ulotlar, loyihalar va tadqiqotlar orqali o'quvchilarning qiziqishlarini aniqlash va ularning amaliyotda tajriba olishlari ta'minlanadi.

Murojaatlarini aniqlash, o'quvchilarni birevldan tanishib chiqish, ularni ta'lim jarayonini shakllantirish va ularga o'zlarini boshqarishda hissa qo'shish uchun katta ahamiyatga ega bo'ladi. Bu, o'quvchilar bilan o'qituvchilar o'rtasida o'zaro ko'mak-kamolot va faol qatnashishni ta'minlash uchun muhimdir.

Andragogik ta'limda o'quvchilar amaliy mashg'ulotlarda, tadqiqotlarda va loyihalarda ishtirok etish orqali o'rganishlari, tajribalaridan foydalanib, yangi bilimlarini o'rganishadi. Andragogik ta'limda o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida o'zaro hamkorlik keng ko'lamda olib boriladi. O'quvchilar o'zlarining o'rganish usullarini, o'quv yo'nalishlarini tanlashda qatnashishlari va o'zlariga yo'naltirishlari kuchli ahamiyatga ega. Andragogik ta'limda o'quvchilarga o'zlarini boshqarish, o'z-o'zlarini baholash, maqsadlarga yo'naltirish va o'rganish yo'nalishlarini rivojlantirish uchun ko'plab texnologiyalar va dasturlar ishlatiladi. Andragogik ta'lim, o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishlarini qo'llab-quvvatlashga asoslangan. O'quvchilar shaxsiy rivojlanishlariga muvofiq o'quv yo'nalishlarini tanlash, shaxsiy maqsadlari bilan bog'liq darslar o'tkazishadi.

Andragogik ta'limda o'quvchilar ijtimoiy bilimlarni o'rganish, tadbir va hodisalar bilan bog'liq o'quv yo'nalishlarida ishtirok etishadi.

Andragogik ta'limning rivojlanishi, yetiskin o'quvchilarni faol ishtirok va o'zlarini boshqarishga ilg'or tayyorlash orqali amalga oshiriladi. Bu ta'lim usullari, hayotbaxsh tajribalarga asoslanadi va shaxsiy rivojlanish va talabalarni faol qatnashish imkoniyatlarini o'z ichiga oladi.

Foydalangan adabiyotlar:

1. "O'qitish san'ati" - A.P. Makarenko
2. "O'qituvchi va o'quvchining munosabati" - I. Bekof
3. "O'qitishning asosiy tartibi" - D. Barmen
4. "O'quvchining taraqqiyoti" - L.S. Vygotskiy
5. "O'qitish metodikasi" - V. Gurvich
6. "O'qitishni o'rganish" - A. Khodjiev
7. "O'qituvchilar uchun pedagogika psixologiyasi" - M. Vaqfayi
8. "O'quv jarayoni" - T. Uyganbayev
9. "Toshkent Davlat Pedagogika Universitetining O'zbek tilida talim beruvchi "Pedagogika" fanidan darsliklar to'plami" - I. Ergashev, B. Oripov, O. Shukurova va boshqalar